

ALOCAREA OPTIMALĂ A FACTORILOR DE PRODUCȚIE ÎNTR-O FERMĂ VEGETALĂ

Alexandru-Gabriel POSTOLACHE

*Academia de Studii Economice din București
România, București, Piața Romană 6,
Telefon: +4021319.19.00; <http://www.ase.ro>*

Abstract

The paper “Optimal allocation of factors of production in a vegetable farm” was made regarding the organization of agriculture in general on the territory of Romania, as well as its management. The optimization of the production structure involves a right balance between the production and the factors of production allocated in order to maximize the profit or minimize the cost. For achieving these objectives, it is necessary to use various economical methods. The rapid adaptation to new production techniques is the result of a continuous increase in agricultural holdings in recent years. The modern activity of agricultural production has become more and more complex and the solution of the decisional problems becomes more and more difficult by using the traditional methods.

Key word: *production, agriculture, optimization, ecology, factors of production.*

JEL CLASSIFICATION: Q12

INTRODUCERE

Noile realități la care suntem supuși și perfecționarea mecanizării continue constituie principalul factor în care unitățile au autonomie totală ori o largă autonomie. În această situație sunt generate cele cu capital total sau parțial de stat. De asemenea trebuie să se aibă în vedere caracterul predominant al proprietăților private și gospodăriilor agricole familiale. Pentru ca o unitate agricolă să funcționeze eficient, bunul total al proprietăților sau al managerilor trebuie să rezoneze cu cerințele noilor tehnologii economice.

Retehnologizarea agriculturii constituie urmărirea în strânsă legătură cu crearea și ranforsarea economică a exploatațiilor ca măsuri de bază ale agriculturii. Examinarea exploatației agricole și a modului cum aceasta funcționează devine, în consecință, deosebit de utilă. Strategia dezvoltării unei unități agricole se remarcă în rândul conformării economice având un bogat fond managerial (Alec, 2001, pp. 27-29).

Ce reprezintă și cum alocăm factorii de producție? Teoria ia naștere și este dezvoltată în știința economiei pentru prima dată de către Jean Batist Say, economist francez, de asemenea fiind și reprezentantul doctrine de liberalism clasic. Doctrina științei economice se regăsește în redactarea unui lung șir de teorii economice moderne, precum:

- Această teorie a factorilor prin care economistul francez deprinde munca, natura și capitalul ca soldă, respectiv salariu, rentă și profit. Trebuie precizat faptul că această teorie nu și-a pierdut valoarea și noutatea până în prezent.

- J.B. Say este primul care inovează în teoria economică noțiunea de „întreprinzător”, . El vede întreprinzătorul ca fiind legătura mecanismului economic, el acționează factorii de producție, îi asociază pentru a obține produse pe care urmează să le scoată pe piață și să obțină profit.

Factorii de producție reprezintă eventualitatea de resurse profitabile în mecanismul economic. Capitalurile productive la rândul lor au o gamă variată de forme, precum:

- Resurse material-utilajele și cele nemateriale-servicii;
- Resurse primare (resurse naturale, demografice) și resurse derivate (echipamente).

Reiese faptul că acești factori dețin resursele economice valorificabile, drept urmare sunt utilizate pentru a produce bunuri de natură economică (Constantin, 2009, pp. 78-80).

Factorii de producție-delimitări conceptuale și structură.

Factorul muncă reprezintă acțiunea umană specifică prin care oamenii folosesc calitățile, cunoștințele și experiența, ajutându-se în acest scop de instrumente specifice, sarcina acestei activități fiind aceea de producere a bunurilor necesare pentru satisfacerea trebuințelor. Ca factor de producție, munca se caracterizează prin:

- Fire originară și mod de structură asociată personalității, neputând fi reprografiată artificial și nici separată de persoana beneficiarului;
- Reprezintă factor de producție activ și precizat, contribuind la modificarea acestora în bunuri economice;
- Prin muncă este necesar să se realizeze structura cantitativă și calitativă.

Factorul demografic trebuie analizat în raport cantitativ cu munca. Volumul populației depinde foarte mult de procesele demografice esențiale (mortalitate, natalitate) acesta aflându-se sub consecința factorilor economico-sociali (durata medie a vieții, nivelul de trai, ocrotirea sănătății). Activitatea populației poate fi influențată și de migrația internațională. În raportul structural resursele de muncă se ierarhizează pe grupe de vârstă (Davidovici, Baghinschi și Bold, 1989, pp. 65-67).

De obicei se analizează trei grupe principale:

- Între 0-15 ani;
- Între 16-59 ani;
- Peste 60 de ani.

Capacitatea de muncă a unei țări se află în raport direct cu persoanele apte de muncă.

Populația activă cuprinde toți membrii competenți (capabili) de muncă, având vârste cuprinse între limitele legale de muncă. Populația ocupată face referire la toate persoanele unei societăți apte de muncă, care prezintă în mod efectiv o prestare de servicii. Pentru ca eficiența muncii să fie cât mai ridicată ca și factor de producție este necesară perfecționarea continuă în forța de muncă (Baghinschi, 1979, pp. 110-112).

Cel de-al doilea factor principal de producție, și anume natura, include toate resursele din natură fiind folosite pentru producerea bunurilor economice (apă, aer, sol, fond silvic etc.). Toate resursele neprelucrate din natură se află sub incidența factorului natural al producției, numit „pământ”. Pământul este principalul punct de plecare pentru oricare activitate economică. Natura pune la dispoziție oamenilor condiții absolut necesare de existență; deține resurse primare de energie naturale, și totodată suprafețe de desfășurare a activității umane (Davidovici, Baghinschi și Bold, 1989, pp. 118-123).

Trăsăturile naturii ca factor de producție:

- Are caracter originar;
- Apare sub formă materială și sub formă de energie;
- Poate fi caracterizată prin raritatea resurselor.

Un loc deosebit în știința economică este ocupat de problema evaluării economice a pământului, în general a resurselor naturale. În acostarea acestei probleme se trece în vedere faptul că investițiile „selectate” solului de-a lungul unei perioade de timp prin lucrări de amenajare, ameliorare, duc la sporirea valorii economice concretizate în așa numit „pământ-capital”. Putem concluziona faptul că datorită eforturilor depuse de om solul s-a transformat într-un factor de producție al cărei conduite se apropie de cel al capitalului (Constantin, 2009, pp. 34-38).

Conceptul de capital apare în secolul al XII-lea, transmițând mai multe conotații: stoc de mărfuri, dobândă, fond etc. Puțin mai târziu în jurul secolului XIV înțelesurile acestuia devin mai vaste definit astfel: averi bănești, bogăție. Economistul A.J.Turgot introduce sensul modern noțiunii de capital, acest lucru petrecându-se la sfârșitul secolului XVIII, spunând că, „capitalul înseamnă mai mult decât bani sau bunuri, respectiv și participant la producerea de valoare și profit”.

Ca factor de producție, capitalul reprezintă totalitatea bunurilor economice adunate la un loc, ale căror întrebuințare face posibilă prin revenirea lor în sistemul de producție câștigul

randamentului factorilor primari sau cel puțin la sprijinul muncii. Privit din sens economic, capitalul se definește ca bun aducător de resurse sau în viziunea clasică a lui K. Marx, capitalul este o valoare care aduce plusvaloare (Gheorghiu, 2001, pp. 90-93).

Acesta se grupează în capital fix și capital circulant. Capitalul fix reprezintă partea capitalului productiv (real) cuprins din bunuri cu o durată lungă ce servesc ca instrument al muncii oamenilor, se consumă succesiv și are o durată mai îndelungată de folosință.

Capitalul circulant reprezintă partea capitalului rentabil și se consumă în întregime pe parcursul unui singur ciclu de producție.

Potrivit celor trei etape ale fluxului circular al capitalului, acesta deține următoarele forme: bani, bunuri-capital, marfă, fiecare dintre acestea îndeplinind anumite funcțiuni. Dintre cele trei, doar bunurile-capital reprezintă un capital real și activează în calitate de factor de producție. Celelalte două, banii și mărfurile exprimă: forme derivate în legătură cu capitalul productive (Alec, 2001, pp.125-127).

Timpul necesar pentru parcurgerea unui circuit complet reprezintă durata de rotație a capitalului. Activitățile de producție formează o funcțiune de bază într-o întreprindere de producție, în care obiectivul principal este reprezentat de producerea bunurilor materiale, prestare de servicii și executarea de lucrări.

Pentru obținerea de bunuri agricole, într-o unitate existentă sau într-o oricare altă afacere de tip agricol, este necesar să se utilizeze în întreg procesul de producție anumite noțiuni de natură diversă: materiale financiare, umane, alături de elementele ecologice.

Întâlnim o mare varietate de factori de producție de la cei naturali până la demersul direct sau indirect ai acestora în procesele de producție din agricultură. În exploatațile agricole, modul în care factorii de producție sunt utilizați reprezintă o măsură decizională importantă. Pentru ca activitatea desfășurată să funcționeze normal, este necesar ca factorii de producție să fie abordați sistematic pentru a se crea acel echilibru cantitativ, calitativ și structural. Nerespectarea acestor condiții poate duce la irosirea unora dintre ei, cu urmări negative din punct de vedere al rezultatului scontat.

Se cunoaște totodată faptul că producția agricolă depinde într-o mare măsură de factorii naturali, făcând trimitere în mod special la cei ecologici, mai exact la mediul ecologic, care este constituit în mare parte de climat (Voicu, 1999, pp. 35-37).

Un alt element important este solul, cu un rol esențial în agricultură, de aceea trebuie valorificat încât să i se mențină, ba mai mult să-i fie crescut potențialul productiv.

Pentru aceasta este necesar să se acționeze împotriva eroziunilor solurilor, extinderea suprafețelor irigate, aplicarea de metode moderne de cultivare a pământului și de creștere a animalelor. Acțiunile de susținere sunt necesare pentru pătrunderea progresului tehnic și științific în toate exploatațile agricole, cu precădere în cele familiale, unde regresul tehnologic este evident.

Mediul ecologic împreună cu munca și capitalul conține o varietate de elemente prin intermediul cărora se acționează asupra proceselor de producție, devenind la rândul lor, factori principali.

Factorii de producție care duc la obținerea produselor din agricultură pot fi alocați în cantități variate sau proporții diferite pentru ca întreprinzătorul să poată intervenii atunci când este cazul. Variantele alocării sau combinării de factori se materializează în rezultate diferite în ceea ce privește nivelul producției la hectar, al costurilor, al profitului (Zahiu, 1999, pp. 18-23).

Structura exploataților agricole care deține și societăți agricole, societăți comerciale, societăți comerciale agricole pe acțiuni potrivit Legii 31/1990 dirijează o abordare diferită în vederea problematicii cu privire la utilizarea factorilor de producție.

Alocările și combinările de factori în societățile agricole organizate de către specialiști se bazează pe principii științifice datorită pregătirii și cunoștințelor dezvoltate a managerilor. De calitatea factorilor depinde foarte mult și nivelul performanței economice înregistrată de către o exploatare agricolă.

Îmbunătățirea calitativă și condițiile de păstrare și depozitare a factorilor au rol în statusul acestora (a calității) cu efecte pozitive în ceea ce privește consumurile specifice și stadiul producției

la hectar, spor în greutate, pe cap de animal etc. Este posibil ca în situațiile în care sunt necesare decizii fundamentale economice, referitoare la structura sortimentală, să intervină cheltuieli de producție mai mari, în aceste situații ele trebuie raportate permanent la consecințele suplimentare obținute ca urmare a mai bune calități, a factorilor în exploatarea producției al profitului și al venitului (Voicu, 1999, pp.55-57).

Fară factorii creați de om, a căror plasare duc la sporirea gradului de intensivitate a agriculturii și inițierea ei într-o ramură oarecare de sub influența întâmplării, nu se poate discuta de durabilitate în dezvoltarea acesteia. Când discutăm despre utilizarea rațională a factorilor trebuie desigur să se cunoască și tehnicile specifice ale acestora, ținând seama de marea lor diversitate.

Combaterea și studierea acestor factori furnizează informații necesare exploatarea agricole pentru a lua cea mai bună decizie, când se recurge la folosirea lor (de exemplu: stabilirea necesarului de azot la hectar și a mărimii rației furajere pentru dezvoltarea diferitelor specii și categorii de animale etc.). Toți factorii urmează un proces în care sunt tratați cu atenție și organizați în cantitățile solicitate de creșterea animalelor și cultivarea plantelor (Davidovici, Baghinschi și Bold, 1989, pp. 49-52).

Cei care gestionează exploatarea agricole au preocupări concentrate asupra factorilor purtători de costuri și a celor care nu dețin această caracteristică. Pentru a aplica funcțiile de producție în procesul de învățare a legăturii dintre un factor și producție este necesară o succesiune de informații. Acestor informații urmează să li se aplice nivelul producției corespunzător pe diversele alocări ale unui anumit factor sau o multitudine de factori. Pentru obținerea exactă a acestor informații este necesară o analiză amănunțită, deoarece trebuie îndeplinite mai multe cerințe, cele mai importante făcând referire la un nivel constant a celorlalți factori de producție.

În procesul de studiere a legăturii dintre variabilele dependente (profit, producție etc.) și cele autonome (factori) se lucrează cu funcții tehnice, în clișeu fizic sau valoric și cele economice (a profitului și a costurilor). În agricultura românească, în urma desemnării proprietății private asupra pământului, s-au creat diverse legături de entități, în interiorul cărora se desfășoară activități de obținere a produselor agroalimentare (Ștefan, 2011, pp.31-32).

Teoria de unitate agricolă conține abordări teoretice preluate și din unele țări așa cum arată o largă accepțiune pentru obținerea de produse agricole. Unitatea agricolă reprezintă „scuarul”, prin care managerul indiferent care ar fi acesta, îmbină factorii de producție în vederea realizării obținerii de produse agricole.

Cel mai întâlnit tip de exploatarea agricolă este cea familială. Familia este principalul furnizor de muncă vie. Dacă dobândim exploatarea unei întreprinderi, atunci ideea că patrimoniul exploatarea cu cel al familiei se confundă. Trăsăturile distinctive dintre o exploatarea agricolă și o întreprindere sunt următoarele:

- Întreprinderea folosește forța de muncă (mâna de lucru), în timp ce o exploatarea familială funcționează de regulă pe fondul muncii șefului acestuia și a ajutorului familial, care intervine sau nu în agricultură. Finalul activității unei întreprinderi îl constituie profitul, iar cel al exploatarea venitul obținut relațional cu factorii de producție finalizați; cheltuielile și veniturile generate de factori sunt elemente prin intermediul cărora se poate estima respectând cerințele unei gnozeologii specifice prin marja brută standard cu ajutorul căreia se redă mărimea exploatarea (Bold și Crăciun, 1995, pp. 58-61).

Calcularea corectă a resurselor poate constitui o normă prin care se asigură aportul lor în condițiile deja existente pentru obținerea unui rezultat financiar corespunzător. Factorii din agricultură, mai ales cei ai exploatarea familiale nu pot fi identici cu cei practicanți în alte domenii, deoarece se ține cont de specificul producției din agricultură și a produselor agroalimentare, ba chiar al modelului de consum alimentar. Lipsa de cunoștințe manageriale pot fi dobândite prin acțiuni de consultanță sau îndrumare. Este chiar necesar să se consolideze îndrumarea managerială a exploatarea din partea unor organisme abilitate. Șefii de exploatarea trebuie să dețină o mare receptivitate față de ceea ce se caută prin îndrumare. Pregătirea managerială este absolut necesară,

iar lipsa acestora poate avea cunoștințe nefaste pentru administrarea unei exploatații făcând trimitere la:

- Metode de utilizare în cultivarea plantelor și creșterea de animale;
- Lipsa specializării spre soiuri bune sau rase de animale cu randament ridicat;
- Utilizarea incorectă a diferitelor substanțe chimice.

Modernizarea agriculturii și o bună gestionare a exploatațiilor presupune pe lângă alte multe aspecte și existența unui producător agricol cu un anumit nivel de pregătire din punct de vedere profesional care să citeze modul activităților desfășurate. Pe baza noțiunilor acumulate, acesta intră într-un proces de comunicare cu diferite organisme în domeniu care au îndatorirea de conducere a agriculturii ori de formare a politicilor agricole. Prin gestionare se urmărește nivelul veniturilor și al cheltuielilor și utilizarea în mod rațional a resurselor deja existente pentru ameliorarea structurii acestora. Situația economică din acest moment a diferitelor metode de realizare pentru exploatațiile agricole, o mică dimensiune (cele familiale) către oricare alt tip de economie fac aproape imposibilă concretizarea unei profilări diversificate (Voicu, 1999, pp. 81-83).

Exploatațiile de dimensiuni mari (societățile comerciale agricole) au șanse mai mari de a combate acțiuni de gândire a activităților chiar dacă în cazul acestor societăți apare nevoia de consum al membrilor asociați din gospodării, ceea ce duce la o diversificare a producției.

În lanțul de societăți pe acțiuni, mai exact în cele care se ocupă cu creșterea de animale, dar și viticole sau pomicole, specializarea deprinde o anumită rezolvare în care apar elemente de diversificare (integrare) care fac referire la: prelucrarea cărnii, a diferitelor fructe, abatorizare.

Problemele pot apărea în cazul exploatațiilor agricole familiale unde din diverse motive lucrurile au un demers mai lent în modul ce privește structura de producție. Transformarea prin raționalizare a structurii de producție nu apare doar față de existența mai multor ramuri dintr-o exploatație agricolă. Pot exista ramuri ale producției animale sau vegetale în interiorul cărora se află și activitățile de prelucrare a materiilor prime agricole, ori prestare de lucrări sau servicii. Indiferent de ce metodă se utilizează pentru studierea condițiilor naturale, tehnologice ori tehnice a surselor de asigurare, a rezultatelor economico-financiare care au fost înfăptuite anterior, aceasta este determinată de obiectul care în perioada următoare va evolua în același mod în ceea ce privește factorii de risc (Gheorghită, 2001, pp. 23-24).

Societatea utilizează factori de mai multe feluri în cantități diferite care se deosebesc între ele prin: mod de alocare, dimensiunile în care acestea se combină, conținutul și calitatea din diferite substanțe.

Agricultura folosește multiple substanțe chimice, unele având rol fertilizant, iar altele cu scopul de a combate dăunătorii. Problema actuală pe care se pune cel mai mult accent este reprezentată de aceste substanțe, deoarece au o influență dăunătoare pentru animale, plante, dar și sănătatea omului. Îngrășămintele chimice se încadrează în categoria resurselor materiale de producție.

Îngrășămintele au rolul de completare a elementelor nutritive. Se aplică în sol pentru dezvoltarea și creșterea plantelor, pentru a îmbunătăți starea de fertilitate și bineînțeles obținerea de producție ridicată constantă (Ștefan, 2011, pp.33-35).

Îngrășământul reprezintă un produs natural sau de sinteză, organic sau mineral, complex sau simplu, care se aplică pe sol, în sol, pe plantă, având scopul completării rezervelor de elemente nutritive ale solului, totodată asigurând și creșterea normală a plantelor.

În ultima vreme accentul se pune pe îmbunătățirea calității îngrășămintelor în substanță activă și diversificarea sortimentelor de îngrășămintele cu microelemente, organo-minerale, foliare, iar administrarea acestora nerespectând dozele optime poluează solul sau planta. Sporurile de producție prin administrarea îngrășămintelor oscilează de la o zonă la alta în funcție de condițiile climatice.

CONCLUZII

În urma elaborării lucrării de cercetare am observat semnificația factorilor de producție și modalitatea prin care aceștia sunt alocați pentru ca rezultatul să fie unul profitabil, atât din punct de vedere ecologic, cât și din punct de vedere economic. Atunci când nu se respectă anumite condiții, unii dintre acești factori vor fi irosiți și societatea va avea urmări negative, privind rezultatul scontat. Evidențierea factorilor de producție trebuie analizată uniform de fiecare societate în parte, în funcție de profilul pe care îl realizează, reprezentând capacitatea optimă privind rezultatele dorite. Cu cât societatea analizează și administrează anumiți factori, în anumite condiții, pentru anumite culturi prin lucrările realizate, cu atât vor obține finalități de producție profitabile.

BIBLIOGRAFIE

1. Alecu, I. (2001) Managementul exploatațiilor agricole. București: Editura CERES.
2. Baghinschi, V. (1979) Funcțiile de producție și aplicațiile lor în agricultură. București: Editura CERES.
3. Bold, I., și Crăciun, A. (1995) Exploatația agricolă, organizare, dezvoltare, exploatare. Timișoara: Editura MIRTON.
4. Constantin, C. (2009) Analiză economico-financiară a firmei. Concepte. Metode. Aplicații. Craiova: Editura Universitară.
5. Davidovici, I., Baghinschi, V. și Bold, I. (1989) Utilizarea economică a factorilor de producție în întreprinderile agricole. București: Editura CERES.
6. Gheorghiuță, M. (2001) Modelarea și simularea proceselor economice. București: Editura ASE.
7. Ștefan, M. (2011) Fitotehnie I-II, Manual Universitar pentru învățământul la distanță. Craiova.
8. Voicu, R. (1999) Organizarea și strategia dezvoltării unităților agricole. București: Editura ASE.
9. Zahiu Letiția (1999) Management agricol. București: Editura Economică.